

RS AU § 59 Förslag till Policy för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning 2040

Ärendenummer: RS 2023/347

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Policy för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning 2040 antas
- Ovannämnda policy ersätter ”Vision och strategi för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning 2030”, som därmed förklaras ej längre giltig.

Sammanfattning

”Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030” antogs av regionfullmäktige 2017-12-18 och har inte reviderats sedan dess. I oktober 2022 inleddes arbetet med att ta fram en reviderad VA-strategi.

Den reviderade strategin föreslås byta namn till ”Policy för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning 2040”, förkortat ”VA-policy 2040”. Det har även skett en del förändringar i både upplägg och innehåll.

Under framtagandet av VA-policy 2040 har workshoppar genomförts med både politiker och tjänstepersoner. Policyn antogs av tekniska nämnden 2024-01-18, § 3.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen delar teknikförvaltningens bild av att det fanns ett behov av att revidera nuvarande VA-strategi 2030, som antogs i slutet av 2017. Skälen är flera; Länsstyrelsen fastställde 2018 en regional vattenförsörjningsplan och Region Gotland har sedan 2021 en ny regional utvecklingsstrategi med tillhörande genomförandeprogram. Slutligen har arbetet med en ny översiktsplan för Region Gotland kommit så långt att regionstyrelsen nyligen godkänt att förslaget ställs ut för granskning med start i mars 2024. I kombination med lagändringen som ålägger kommunerna att ta fram en vattentjänstplan är det därför sammantaget ett väl valt tillfälle att revidera VA-policyn.

Regionstyrelseförvaltningen kan konstatera att de begränsade ändringar som gjordes efter tekniska nämndens arbetsutskott är införda i föreliggande förslag. För mer information kring dessa ändringar hänvisas till teknikförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-15.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Genom förändringar i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster gäller från den 1 januari 2024 att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan, antagen av kommunfullmäktige. Parallellt med arbetet att ta fram förslag till VA-policy 2040 har det därför pågått ett arbete med att ta fram en vattentjänstplan, med VA-policy 2040 som grund.

När VA-policyn 2040 och vattentjänstplanen väl har antagits föreslår teknikförvaltningen att arbetet med att uppdatera resterande VA-delplaner fortsätter. Det bör även, menar teknikförvaltningen, initieras ett arbete med att utvärdera om det behövs ett samlingsdokument som motsvarar nuvarande VA-plan 2018, då kommande vattentjänstplan inte fyller denna funktion.

2. Ekonomiskt perspektiv

Ovannämnda vattentjänstplan kommer, tillsammans med uppdateringen av övriga VA-delplaner, konkretisera vilka aktiviteter som behöver genomföras, dess kostnader och personalbehov. VA-policy 2040 innehåller inga konkreta aktiviteter och därmed inte heller några kostnader. Dess funktion är att utgöra en grund för kommande aktiviteter och vara vägledande för beslut och styrning.

3. Barnperspektiv

VA-policy 2040 innehåller flera delar som är grundläggande för kommande generationer. Våra vattenresurser och allmänna VA-anläggningar måste skyddas idag och långsiktigt. Det är mer aktuellt än på länge att säkerställa att vi har en VA-försörjning som är motståndskraftig mot yttre påverkan och som klarar olika typer av störningar. Den måste utformas med redundans, samt vara robust och resilient. Kommande generationer är också betjänta av att miljö kvalitetsnormer och andra miljöaspekter sätter gränser för utsläpp och överutnyttjande av vattenkällor och att anläggningar utformas med ett ekonomiskt och miljömässigt helhetsperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att VA-försörjning är könsneutralt, eftersom alla behöver dricksvatten och rena vattendrag.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

I den kommande vattentjänstplanen kommer utbyggnad av allmän VA-försörjning prioriteras enligt VA-huvudmannens skyldighet i lagen om allmänna vattentjänster. Nuvarande bedömning ligger till grund för en uppdatering av utbyggnadsprioritering, bland annat på landsbygden. En sådan

planering säkerställer att de befintliga områden som har störst behov av VA-utbyggnad prioriteras. Genom en väl genomtänkt utbyggnadsplan kan dessutom kostnaderna hållas nere för utbygganden. I VA-policy 2040 finns också en strategi som anger att Region Gotland ska stödja de fastighetsägare som har egen VA-försörjning, så kallad enskild VA-lösning.

6. Klimat- och miljöperspektiv

Nyttjande av vatten för människans behov innebär alltid en miljöpåverkan. Förslaget till VA-policyn 2040 bedöms ha god möjlighet att styra Region Gotlands VA-verksamhet i en riktning som strävar efter en så låg klimat- och miljöpåverkan som möjligt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jonas Nilsson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen och Susanne Pettersson, avdelningschef, teknikförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-15

Policy för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning 2040, daterad 2024-01-15

Tekniska nämnden, 2024-01-18, § 3

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-02-08